

Αντιστοίχιση Πυρηνικών Κειμένων Γ΄ Γυμνασίου με τους Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας

Εισαγωγή

1. Η προτεινόμενη αντιστοίχιση των δεικτών επιτυχίας και επάρκειας είναι ενδεικτική.
2. Η υλοποίηση των δεικτών επιτυχίας και επάρκειας μεθοδεύεται μέσω: α) της συνανάγνωσης κάθε ενός από τα πυρηνικά κείμενα **με ένα συνεξεταζόμενο λογοτεχνικό κείμενο**, το οποίο επιλέγει ο διδάσκων / η διδάσκουσα με κριτήρια που καθορίζονται στις οδηγίες διδασκαλίας και αξιολόγησης του μαθήματος· και β) της συνεξέτασης μορφής και περιεχομένου.
3. Ο λογοτεχνικός γραμματισμός και οι συναφείς δείκτες επιτυχίας και επάρκειας αποτελούν σημαντική παράμετρο της διδασκαλίας, χωρίς ωστόσο να συνιστούν αυτοσκοπό. Εξίσου σημαντικό είναι και το αξιακό περιεχόμενο, καθώς και η αισθητική απόλαυση του λογοτεχνικού κειμένου.
4. Ως εκ τούτου, προτείνεται να αποδίδεται στη διδασκαλία ισοζυγισμένη έμφαση τόσο στο αξιακό περιεχόμενο όσο και στον λογοτεχνικό γραμματισμό, με αξιοποίηση του βιωματικού στοιχείου και της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας.
5. Να αποφεύγεται η μονοδιάστατη φορμαλιστική διδασκαλία των λογοτεχνικών κειμένων.
6. Να αναδεικνύεται η λογοτεχνικότητα των κειμένων. Ως εκ τούτου, να αποφεύγεται η προσέγγισή τους ως αναφορικών / πληροφοριακών κειμένων.
7. Η αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των δεικτών να γίνεται με ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και με εφαρμογή των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης.
8. Μέσω της σπειροειδούς διάταξης των δεικτών να επιδιώκεται η εμπέδωσή τους, καθώς και η καλλιέργεια δεξιοτήτων και στάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον παιδευτικό χαρακτήρα του μαθήματος.
9. Για τον σχεδιασμό του μαθήματος να αξιοποιείται το Βιβλίο Εκπαιδευτικού και το Διδακτικό και Υποστηρικτικό Υλικό που βρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο του μαθήματος της Λογοτεχνίας: <https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/>
10. Για τα στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού να αξιοποιείται το υλικό που βρίσκεται αναρτημένο στον σύνδεσμο: <https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/logotechnikos-grammatismos>

Α΄ Τετράμηνο

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Διονύσιος Σολωμός, Ελεύθεροι πολιορκημένοι [Η νύχτα της Εξόδου] (σχεδιάσματα β΄ και γ΄)	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει».	<ul style="list-style-type: none"> παρουσίαση παραδειγμάτων στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»
	Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none"> η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνυποδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική) η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ul style="list-style-type: none"> σχήματα λόγου: σημασιολογικά (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία, συνεκδοχή) και συντακτικά (παραλληλισμός, σχήμα χιαστό, σχήμα κύκλου, υπερβατό)
	Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».	<ul style="list-style-type: none"> ποίηση: διάκριση ανάμεσα στον <i>διδακτικό</i> ή <i>επικό-ηρωικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εμείς» και στον <i>λυρικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εγώ»
	Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> ένταξη των κειμένων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Δ. Σολωμός, Ελεύθεροι πολιορκημένοι (συνέχεια)	Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	<ul style="list-style-type: none"> • θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς
Σωτήρης Δημητρίου, «Το ποταμάκι με τους γυρίνους»	Να εντοπίζουν επεισόδια ή σκηνές σε ένα αφηγηματικό κείμενο. Να κατανοούν το γεγονός ότι στα λογοτεχνικά κείμενα η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας.	<ul style="list-style-type: none"> • διαχωρισμός και παρουσίαση επεισοδίων ή σκηνών σε ένα αφηγηματικό κείμενο • τι είναι πλοκή και τρόποι εξέλιξής της. Η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)
	Να αναγνωρίζουν το <i>αντικείμενο του αφηγείσθαι</i> –το πρόσωπο και το <i>πράγμα</i> – που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.	<ul style="list-style-type: none"> • διάκριση του προσώπου για το οποίο γίνεται λόγος στα κείμενα: πρωτοπρόσωπη αφήγηση («ομοδιηγητική» ή «αυτοδιηγητική»), τριτοπρόσωπη αφήγηση («ετεροδιηγητική») • διάκριση, αντιστοίχως, του πράγματος που αποτελεί αντικείμενο της αφήγησης: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων •
	Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο (ποιος «βλέπει», ποιος «μιλάει», τι «λέει», πώς το «λέει») και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων και του περιεχομένου σε κάθε αφήγημα.	<ul style="list-style-type: none"> • εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (=παντογνώστης αφηγητής), «εσωτερική» εστίαση, πολλαπλή εστίαση • φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται <i>μέσω</i> του αφηγητή) • πώς αφηγείται γεγονότα ή εκφράζει σκέψεις και συναισθήματα (στη δεύτερη περίπτωση ο τύπος λόγου

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Σ. Δημητρίου, «Το ποταμάκι με τους γυρίνους» (συνέχεια)	Να κατανοούν τη μη γραμμικότητα του αφηγηματικού χρόνου και τη σημασία των αναχρονιών (ο αφηγηματικός χρόνος δεν είναι πάντοτε γραμμικός).	<p>είναι, συχνά, ο εσωτερικός μονόλογος ή ο ελεύθερος πλάγιος λόγος)</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναγνώριση και παρουσίαση στα κείμενα της διαφοράς ανάμεσα σε «χρόνο της δράσης» - «χρόνο της αφήγησης» • παρουσίαση αφηγηματικών τεχνικών που συνδέονται με τον χρόνο, είτε «της δράσης» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) είτε «της αφήγησης» (αναδρομική αφήγηση, προοικονομία, «πάγωμα» του χρόνου) • παρουσίαση παραδειγμάτων σε λογοτεχνικά αφηγήματα με εστίαση σε θέματα αφηγηματικού χρόνου
	Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».	<ul style="list-style-type: none"> • αφήγηση: διάκριση αντίστοιχων χαρακτηριστικών στην αφήγηση «του εμείς» και «του εγώ»
	Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	<ul style="list-style-type: none"> • θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς
Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί»	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει».	<ul style="list-style-type: none"> • παρουσίαση παραδειγμάτων στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»
	Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none"> • η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων • το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνυποδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική)

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Μ. Σαχτούρης, «Το ψωμί» (συνέχεια)		<ul style="list-style-type: none"> η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ul style="list-style-type: none"> σχήματα λόγου: σημασιολογικά (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία, συνεκδοχή) και συντακτικά (παραλληλισμός, σχήμα χιαστό, σχήμα κύκλου, υπερβατό)
	Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».	<ul style="list-style-type: none"> ποίηση: διάκριση ανάμεσα στον <i>διδασκτικό</i> ή <i>επικό-ηρωικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εμείς» και στον <i>λυρικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εγώ»
	Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> ένταξη των κειμένων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο
	Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	<ul style="list-style-type: none"> θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς
Βασίλης Μιχαηλίδης, «Η 9η Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσία Κύπρου» (αποσπάσματα)	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει».	<ul style="list-style-type: none"> παρουσίαση παραδειγμάτων στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»
	Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none"> η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνυποδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική)

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>Β. Μιχαηλίδης, «Η 9η Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσία Κύπρου» (συνέχεια)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος
	<p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • σχήματα λόγου: σημασιολογικά (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία, συνεκδοχή) και συντακτικά (παραλληλισμός, σχήμα χιαστό, σχήμα κύκλου, υπερβατό)
	<p>Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ποίηση: διάκριση ανάμεσα στον διδασκτικό ή επικό-ηρωικό χαρακτήρα της ποίησης «του εμείς» και στον λυρικό χαρακτήρα της ποίησης «του εγώ»
	<p>Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ένταξη των κειμένων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο
	<p>Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της ελληνικής λογοτεχνίας της Κύπρου με την ευρύτερη εθνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • συνανάγνωση κειμένων Ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα ευρωπαϊκών και άλλων συγγραφέων • παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών • ερμηνεία τους με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού
	<p>Να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά και στα στοιχεία που συνθέτουν την εθνική τους ταυτότητα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κόσμου της Κύπρου • αναγνώριση ομοιοτήτων και διαφορών των παραδόσεων του ελληνικού κόσμου με τις παραδόσεις άλλων λαών
	<p>Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς

Β΄ Τετράμηνο

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία»	<p>Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει».</p>	<ul style="list-style-type: none"> παρουσίαση παραδειγμάτων στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»
	<p>Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνυποδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική) η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος
	<p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> σχήματα λόγου: σημασιολογικά (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία, συνεκδοχή) και συντακτικά (παραλληλισμός, σχήμα χιαστό, σχήμα κύκλου, υπερβατό)
	<p>Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ένταξη των κειμένων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο
	<p>Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Κώστας Μόντης, Κλειστές πόρτες (απόσπασμα)	<p>Να εντοπίζουν επεισόδια ή σκηνές σε ένα αφηγηματικό κείμενο. Να κατανοούν το γεγονός ότι στα λογοτεχνικά κείμενα η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • διαχωρισμός και παρουσίαση επεισοδίων ή σκηνών σε ένα αφηγηματικό κείμενο • τι είναι πλοκή και τρόποι εξέλιξής της. Η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)
	<p>Να αναγνωρίζουν το <i>αντικείμενο του αφηγείσθαι</i> –το πρόσωπο και το <i>πράγμα</i>– που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • διάκριση του προσώπου για το οποίο γίνεται λόγος στα κείμενα: πρωτοπρόσωπη αφήγηση («ομοδιηγητική» ή «αυτοδιηγητική»), τριτοπρόσωπη αφήγηση («ετεροδιηγητική») • διάκριση, αντιστοίχως, του πράγματος που αποτελεί αντικείμενο της αφήγησης: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων
	<p>Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο (ποιος «βλέπει», ποιος «μιλάει», τι «λέει», πώς το «λέει») και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων και του περιεχομένου σε κάθε αφήγημα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (=παντογνώστης αφηγητής), «εσωτερική» εστίαση, πολλαπλή εστίαση • φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται <i>μέσω</i> του αφηγητή) • πώς αφηγείται γεγονότα ή εκφράζει σκέψεις και συναισθήματα (στη δεύτερη περίπτωση ο τύπος λόγου είναι, συχνά, ο εσωτερικός μονόλογος ή ο ελεύθερος πλάγιος λόγος)
	<p>Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ένταξη των κειμένων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Κ. Μόντης, <i>Κλειστές πόρτες</i> (απόσπασμα) (συνέχεια)	Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	<ul style="list-style-type: none"> • θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα του ανθρώπου (ελευθερία, ειρήνη, ισότητα, δικαιοσύνη), μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κοινωνικά υπεύθυνης στάσης και αγωνιστικής συμπεριφοράς
Χαλίλ Γκιμπράν, <i>Ο Προφήτης</i> (απόσπασμα)	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει».	<ul style="list-style-type: none"> • παρουσίαση παραδειγμάτων στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»
	Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	<ul style="list-style-type: none"> • η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων • το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνυποδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική) • η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<ul style="list-style-type: none"> • σχήματα λόγου: σημασιολογικά (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, μετωνυμία, συνεκδοχή) και συντακτικά (παραλληλισμός, σχήμα χιαστό, σχήμα κύκλου, υπερβατό)
	Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».	<ul style="list-style-type: none"> • ποίηση: διάκριση ανάμεσα στον <i>διδακτικό</i> ή <i>επικό-ηρωικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εμείς» και στον <i>λυρικό</i> χαρακτήρα της ποίησης «του εγώ»

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Χ. Γκιμπράν, Ο Προφήτης (συνέχεια)	Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τον κόσμο των μικρών και τον κόσμο των μεγάλων και να τους αντιπαραβάλλουν: σχέσεις / αντιθέσεις της παιδικής και της ενήλικης ματιάς.	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσα στην παιδική και την ενήλικη αντίληψη του κόσμου • Αντιπαραβολή της σχολικής ζωής σήμερα με παλαιότερες μορφές σχολικής ζωής • Παρουσίαση διλημάτων ή προβληματισμών που ανακύπτουν κατά την εφηβεία και αποτελούν μέρος της διαδικασίας για τη συγκρότηση ταυτότητας, στον δρόμο προς την ενηλικίωση
Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, «Όνειρο στο κύμα» (αποσπάσματα)	Να εντοπίζουν επεισόδια ή σκηνές σε ένα αφηγηματικό κείμενο. Να κατανοούν το γεγονός ότι στα λογοτεχνικά κείμενα η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας.	<ul style="list-style-type: none"> • διαχωρισμός και παρουσίαση επεισοδίων ή σκηνών σε ένα αφηγηματικό κείμενο • τι είναι πλοκή και τρόποι εξέλιξής της. Η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)
	Να αναγνωρίζουν το <i>αντικείμενο του αφηγείσθαι</i> –το πρόσωπο και το πράγμα– που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης.	<ul style="list-style-type: none"> • διάκριση του προσώπου για το οποίο γίνεται λόγος στα κείμενα: πρωτοπρόσωπη αφήγηση («ομοδιηγητική» ή «αυτοδιηγητική»), τριτοπρόσωπη αφήγηση («ετεροδιηγητική») • διάκριση, αντιστοίχως, του πράγματος που αποτελεί αντικείμενο της αφήγησης: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων
	Να ξεχωρίζουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο (ποιος «βλέπει», ποιος «μιλάει», τι «λέει», πώς το «λέει») και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων και του περιεχομένου σε κάθε αφήγημα.	<ul style="list-style-type: none"> • εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (=παντογνώστης αφηγητής), «εσωτερική» εστίαση, πολλαπλή εστίαση • φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)

ΚΕΙΜΕΝΑ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Αλ. Παπαδιαμάντης, «Όνειρο στο κύμα» (συνέχεια)		<ul style="list-style-type: none"> • πώς αφηγείται γεγονότα ή εκφράζει σκέψεις και συναισθήματα (στη δεύτερη περίπτωση ο τύπος λόγου είναι, συχνά, ο εσωτερικός μονόλογος ή ο ελεύθερος πλάγιος λόγος)
	<p>Να κατανοούν τη μη γραμμικότητα του αφηγηματικού χρόνου και τη σημασία των αναχρονιών (ο αφηγηματικός χρόνος δεν είναι πάντοτε γραμμικός).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • αναγνώριση και παρουσίαση στα κείμενα της διαφοράς ανάμεσα σε «χρόνο της δράσης» - «χρόνο της αφήγησης» • παρουσίαση αφηγηματικών τεχνικών που συνδέονται με τον χρόνο, είτε «της δράσης» (επιτάχυνση, επιβράδυνση, επαναληπτικότητα) είτε «της αφήγησης» (αναδρομική αφήγηση, προοικονομία, «πάγωμα» του χρόνου) • παρουσίαση παραδειγμάτων σε λογοτεχνικά αφηγήματα με εστίαση σε θέματα αφηγηματικού χρόνου
	<p>Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τον κόσμο των μικρών και τον κόσμο των μεγάλων και να τους αντιπαραβάλλουν: σχέσεις / αντιθέσεις της παιδικής και της ενήλικης ματιάς.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσα στην παιδική και την ενήλικη αντίληψη του κόσμου • Αντιπαραβολή της σχολικής ζωής σήμερα με παλαιότερες μορφές σχολικής ζωής • Παρουσίαση διλημάτων ή προβληματισμών που ανακύπτουν κατά την εφηβεία και αποτελούν μέρος της διαδικασίας για τη συγκρότηση ταυτότητας, στον δρόμο προς την ενηλικίωση

Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας κοινοί για όλα τα πιο πάνω κείμενα

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Να διακρίνουν ένα λογοτεχνικό κείμενο από άλλες μορφές/είδη λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης και να αντιλαμβάνονται ότι η λογοτεχνία είναι μια ιδιαίτερη «γλώσσα» με διαφορετικά επίπεδα σημασίας.	<ul style="list-style-type: none"> παρουσίαση λογοτεχνικών κειμένων σε αντιπαραβολή με άλλα είδη κειμένων (δημοσιογραφικά κείμενα, ταξιδιωτικοί οδηγοί, κόμικς, λευκώματα, προσωπικό ημερολόγιο κ.ά.)
Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη.	<ul style="list-style-type: none"> σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος) ομοιότητες και διαφορές του «κώδικα» της λογοτεχνίας με άλλους σημειωτικούς κώδικες (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος)
Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none"> παρουσίαση σύζευξης/σύγκλισης των λογοτεχνικών κειμένων, όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (π.χ. θέατρο, μουσική, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος) αξιοποίηση γνώσεων από άλλα διδακτικά αντικείμενα (π.χ. την Ιστορία) για το ξεκλείδωμα των κειμένων
Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	<ul style="list-style-type: none"> εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών – ποιητικών) των κειμένων σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών
Να επιλέγουν με αισθητικά κριτήρια λογοτεχνικά βιβλία και να πραγματοποιούν βιβλιοπαρουσιάσεις στο πλαίσιο της λέσχης ανάγνωσης στην τάξη, αξιοποιώντας τη σχολική, δημοτική ή άλλη βιβλιοθήκη. Να λαμβάνουν μέρος σε λογοτεχνικά ιστολόγια και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες για την ανάπτυξη φιλιαναγνωσίας.	<ul style="list-style-type: none"> αισθητικά κριτήρια επιλογής λογοτεχνικών κειμένων τρόποι βιβλιοπαρουσίασης διαδικασίες εντοπισμού βιβλίων σε βιβλιοθήκες λογοτεχνικά ιστολόγια φιλιαναγνωσία
Να ασκούνται στη <i>δημιουργική γραφή</i> αξιολογώντας το αισθητικό αποτέλεσμα με συγκεκριμένα κριτήρια: αντιστοιχία με τις συμβάσεις των λογοτεχνικών ειδών και βαθμός πρωτοτυπίας (σύνθεση στίχων, συγγραφή μύθων και διηγημάτων, μεταγραφή μιας ιστορίας σε ποίημα και αντίστροφα).	<ul style="list-style-type: none"> γνωρίσματα και συμβάσεις των λογοτεχνικών γενών ή και ειδών (δημοτικό τραγούδι, έμμετρη και μοντέρνα ποίηση, μύθος, παραμύθι, διήγημα) προετοιμασία για συμμετοχή σε μαθητικούς λογοτεχνικούς διαγωνισμούς